

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

The Needs assessment of the Student Support System Under The Secondary Educational Service Area Office Songkhla Satun

ไกรฤกษ์ วิฬาสวรรณ์^{1*} และสุตาพร ทองสวัสดิ์²

Krairerk Wilasuwan^{1*} and Sudaporn Thongsawad²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Graduate student, Department of Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts,
Hatyai University University.

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์,
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Lecturer of Department of Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts,
Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: krairerk.wil049@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล 2. ประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูจำนวน 284 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าจัดลำดับความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.341, S.D. = 0.446) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน สภาพที่คาดหวังในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.539, S.D. = 0.470) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้านและอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน 2) ด้านผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า ความต้องการจำเป็นในด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน อยู่ใน

ระดับสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.09$) ลำดับที่ 2 คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.05$) ลำดับที่ 3 คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($PNI_{modified} = 0.04$) ลำดับที่ 4 คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ($PNI_{modified} = 0.03$) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.02$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The objective of this research was 1) to study current conditions and desirable conditions of the Student Support System Under the Secondary Educational Service Area Office Songkhla Satun and 2) to study the results of the needs analysis regarding the operation according to the Student Support System Under the Secondary Educational Service Area Office Songkhla Satun, the sample size consisted of 284 teachers. Research instrument was questionnaires; Cronbach's alpha coefficient was 0.98. The instrument used to collect data in this study was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$).

The results of the study were as follows. 1) The current state of operation in accordance with the student support system in general was at a high level ($\bar{X} = 4.341$, S.D. = 0.446) and when considered in each aspect, it was found that in the high level in all 5 aspects. The desirable condition in operation according to the student support system was in the highest level ($\bar{X} = 4.539$, S.D. = 0.470) when considered in each aspect, it was found that in the highest level 3 aspects and in a high level 2 aspects. 2) The results of the needs analysis regarding the operation according to the Student Support System Under the Secondary Educational Service Area Office Songkhla Satun found that the need for the student promotion was at the level of Highest ($PNI_{modified} = 0.09$). The second was student referrals ($PNI_{modified} = 0.05$) The 3rd was prevention and problem Solving ($PNI_{modified} = 0.04$). The 4th was knowing each student individually ($PNI_{modified} = 0.03$) and the last one was screening ($PNI_{modified} = 0.02$).

Keywords: Needs assessment, the Student Support System

บทนำ

สังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบ ทำให้คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยสถานการณ์ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้การไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาสู่สังคมไทย ด้วยกระบวนการทางทุนนิยมและบริโภคนิยม ในขณะที่วัฒนธรรมดั้งเดิมนับวันแต่จะอ่อนแอลง ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าว จนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และความล้มเหลวทางด้านการเรียน ความไม่มั่นคงในอนาคตเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันในจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต แม้ว่าผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และคนทำงานด้านเด็กจะให้ความรักความปรารถนาดีอย่างมากมายเพียงใดก็ตาม ก็ไม่อาจพิทักษ์ปกป้องและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัยหรือมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวังไว้จากการประมวลสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่น ๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้เด็กและเยาวชนยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคม ติดการพนัน นิยมเสี่ยงโชค การมั่วสุมในหอพัก ไม่ชอบไปโรงเรียน หนีเรียน ทำร้ายร่างกายรังแกกันเอง หมกมุ่นกับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ นิยมบริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์ อาหารที่ไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ เครียด ซึมเศร้า มองโลกในแง่ร้าย ไม่สนใจต่อปัญหาสังคม อย่างไรก็ตามเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ จากครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงโดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้คนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้ความสำคัญพร้อมทั้งด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงแนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นใน การดำรงชีวิต ศิริ โขศสกุล (2559) สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา ในด้านทักษะได้อย่างดีเยี่ยม และผ่านการประเมินให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีคุณภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมอย่างมีความสุขและมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตนเองได้อย่างอิสระ เมื่อนักเรียนเข้ามาศึกษาเรียนรู้ในระบบของสถานศึกษา การดูแลป้องกันช่วยเหลือและสนับสนุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการที่จะแก้ปัญหาของนักเรียนให้รอดพ้นภัยและอุปสรรคต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นกับการ

เรียนรู้ของนักเรียนได้ สุภัตสร สุริยะ (2562) โรงเรียนต้องวางแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่ชัดเจนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนการ ป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการ ระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนในด้านวิชาการและความรู้กับนักเรียน นโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ได้กำหนดแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ไว้ดังนี้ 1) พัฒนาเครือข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นคุณธรรม นำความรู้รื้อน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตยให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 2) ครูที่ปรึกษาครูแนะแนว เครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน เครือข่ายผู้ปกครอง และระบบส่งเสริม ความประพฤตินักเรียนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เยาวชน รวมทั้งส่งเสริมงานอาชีพ และการมีงานทำแก่นักเรียนระหว่างปิดภาคเรียน และ 3) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง เพื่อรองรับการจัดการศึกษาฟรี 15 ปี ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล จึงกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยโรงเรียนต้องม ีการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีวิถี ชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล.ออนไลน์ (2560)

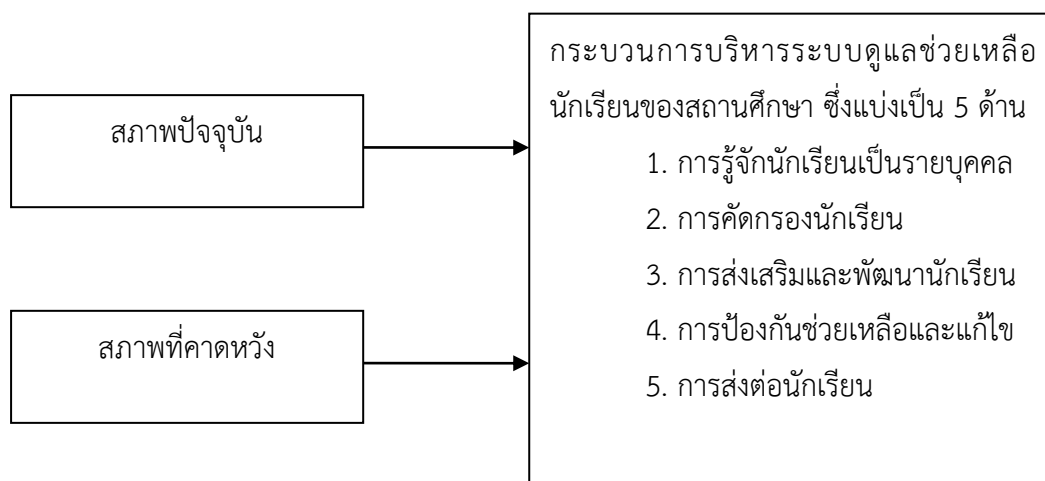
จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในด้านการป้องกันและการส่งเสริมและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ ตลอดจนการสร้าง เครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสงขลา สตูล มีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล เพื่อนำ ผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล
2. เพื่อประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยศึกษาจากสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) สุวิมล ว่องวาณิช (2550) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ตามกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) จากกรอบแนวคิดดังกล่าว แสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย เป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 53 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในจังหวัดสงขลา จำนวน 41 โรงเรียน และจังหวัดสตูล จำนวน 12 โรงเรียน

ประชากรของการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,841 คน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (1970) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เที่ยบสัดส่วน

กลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากรตามขนาดสถานศึกษา แล้วนำมาจับสลากแบบไม่คืนกลับ (Sampling Without Replacement) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 284 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยเพศ วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการวัดแบบของไลเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) สุวรรีย์ ศิริโกภาภิรมย์ (2553) โดยขอขอบเขตเนื้อหา 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	จำนวน 5 ข้อ
2. การคัดกรองนักเรียน	จำนวน 5 ข้อ
3. การส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน	จำนวน 5 ข้อ
4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	จำนวน 5 ข้อ
5. การส่งต่อนักเรียน	จำนวน 5 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือ โดยดัดแปลงจากเครื่องมือของ นพเกล้า ทองธรรมมา (2563) และเครื่องมือของ กรรณสพร ผ่องมาศ (2561) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 ในส่วนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) พบว่าแบบสอบถามมีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นจากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีระดับผลการดำเนินงานโดยยึดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

2. สภาพที่คาดหวังในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้านและอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ในภาพรวม
(n = 284)

การดำเนินการตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.390	.380	มาก	4.548	.560	มากที่สุด
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.438	.697	มาก	4.507	.629	มาก
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.236	.519	มาก	4.628	.427	มากที่สุด
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	4.364	.684	มาก	4.530	.510	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.276	.675	มาก	4.481	.571	มาก
รวม	4.341	.446	มาก	4.539	.470	มากที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า ความต้องการจำเป็น
ในด้านการส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด ลำดับที่ 2 คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ลำดับที่ 3 คือ ด้านการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ลำดับที่ 4 คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล และลำดับสุดท้ายคือ
ด้านการคัดกรองนักเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวม

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	(I-D)	PN _{modified} (I-D) D	ลำดับ
	ของสภาพ	ของสภาพ			
	ที่คาดหวัง (I)	ปัจจุบัน (D)			
1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	4.50	4.39	0.11	0.03	4
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.51	4.43	0.08	0.02	5
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.62	4.23	0.39	0.09	1
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	4.53	4.36	0.17	0.04	3
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.48	4.27	0.21	0.05	2
รวมเฉลี่ย	4.53	4.34	0.19	0.05	

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยโรงเรียนต้องมีการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวัง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล.ออนไลน์.2560) จึงส่งผลให้สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตสร สุริยะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของกรดา มลิลลาและเพ็ญญา สุขเสริม (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชร ทะไรและศีกฤทธิ์ ศิลาลาย (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตวังทองหลาง ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติของโรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ผลการศึกษาสภาพที่คาดหวังในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า สภาพที่คาดหวังของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพปัจจุบันบ่งบอกถึงคุณภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง5ด้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้สภาพที่คาดหวังของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพเกล้า ทองธรรมมา (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน

3) ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า ความต้องการจำเป็นในด้านการส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด ลำดับที่ 2 คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ลำดับที่ 3 คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ลำดับที่ 4 คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ผู้วิจัยได้ประมวลข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมนักเรียน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมแสดงความสามารถของนักเรียน และกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาพบกับนักเรียน
2. ด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียน โดยมีผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียนที่เป็นผู้รับการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล เป็นต้น จากนั้นควรพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อ สถานศึกษาส่งต่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
3. ด้านการป้องกันและการแก้ไขนักเรียน สถานศึกษาควรพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา รวมถึงกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น และมีการจัดทำบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาและวิธีการช่วยเหลือนักเรียน และสถานศึกษาประสานงานกับบุคคลเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน
4. ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาจำเป็นต้องทำการสำรวจสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียน มีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอข้อมูลของนักเรียนอยู่ใน คือ สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลของนักเรียนเพิ่มเติมทุก ๆ ภาคเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโดย การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงานนักเรียน

5. ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาต่าง ๆ สถานศึกษามีผลการคัดกรองนักเรียนโดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล โดยพิจารณาข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนด้วย เพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา แล้วจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรดา มลิลลาและเพ็ญภา สุขเสริม. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(20), 29 – 42.
- กรรณสพร ผ่องมาส. (2561). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง. สาขาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี 2562. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ณัฐพัชร ทะไรและศีกฤทธิ์ ศิลาลาย. (2564). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตวังทองหลาง. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(3), 199 – 213.
- นพเกล้า ทองธรรมมา. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2542). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริ โชคสกุล. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนิสา มาสุข (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม.

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
HATYAI UNIVERSITY

สุวรรีย์ ศิริโกศาภิรมย์. (2553). การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.